

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	бакалавр магістр	Форма навчання	денна / заочна	Навчальний рік/семестр	2025/2026 2. семестр (весняний)
----------------------	---------------------	----------------	-------------------	------------------------	---------------------------------------

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Природні цінності Закарпаття
Кафедра	Кафедра біології та хімії
Освітня програма	Не обмежується.
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/практичні/семінарські/лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): вибіркова Кількість кредитів: 4 (120 годин) Лекції: 20/6 Практичні (семінарські) заняття: 20/--- Лабораторні заняття: ---/--- Самостійна робота: 80/114
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Гаднадь Іштван Іштванович, доктор філософії в галузі природничих наук, доцент Кафедри біології та хімії hadnagy.istvan@kmf.uz.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	З метою успішного оволодіння матеріалом навчального курсу «Природні цінності Закарпаття» студент повинен мати ґрунтовні знання з таких предметів: географія (фізична географія), біологія (ботаніка, зоологія, екологія).
Анотація дисципліни, мета, завдання та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, загальні та фахові компетентності, основна тематика дисципліни	Метою викладання навчальної дисципліни «Природні цінності Закарпаття» є засвоєння студентами системи знань про фізико-географічні особливості (географічне положення, рельєф, корисні копалини, клімат, поверхневі та підземні води, ґрунтовий покрив), флору і фауну, природоохоронні території та об'єкти, населення Закарпатської області, а також вивчення раціонального використання природних ресурсів свого краю. Також, програма курсу «Природні цінності Закарпаття» передбачає: • надання студентам ґрунтовних знань про природу, флору і фауну свого села (міста), району, області; • ознайомлення з принципами раціонального використання природних ресурсів свого краю; • формування у студентів навичок практичного застосування здобутих природознавчих знань та вмінь оцінювати стан природи своєї області (району) і

	інтенсивність впливу на неї господарської діяльності людини; • виховування бережливого ставлення до природи і ресурсів свого краю (області, адміністративного району); • усвідомлення особистої причетності до подій, що відбуваються в навколишньому середовищі та в суспільстві свого краю (адміністративного району). У результаті вивчення навчальної дисципліни «Природні цінності Закарпаття» у студента мають бути сформовані такі компетентності: • здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. • прагнення до збереження навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку суспільства; • здатність до системного географічного мислення, критичного сприйняття інформації, розуміння та пояснення основних фізико-географічних та суспільно-географічних процесів • уміння встановлювати географічні закономірності та причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства. • здатність до розуміння та пояснення особливостей фізико-географічних об'єктів, географічного аналізу закономірностей просторової диференціації ландшафтної оболонки та прояву фізико-географічних закономірностей у межах Закарпаття. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: фізико-географічні умови, населення, природу, флору, фауну своєї області (адміністративного району); вміти: вести краєзнавчу пошукову, природоохоронну та дослідницьку діяльність з використанням знань як з біології, географії, так і з історії та літератури, узагальнювати і оформляти результати власних досліджень. Основна тематика дисципліни Лекції 1. Фізико-географічний нарис та населення Закарпатської області. 2. Орографічна, геологічна та геоморфологічна характеристика. 3. Корисні копалини. 4. Кліматичні умови. 5. Внутрішні води. Річкові басейни. Озера, болота, підземні води. 6. Особливості ґрунтового покриву, типи ґрунтів. 7. Флора Закарпаття. Висотна пояси́сть у межах Українських Карпат. Лісовий покрив. Лісові ресурси та лісове господарство. 8. Фауна Закарпаття. 9. Природно-заповідний фонд Закарпатської області.
--	--

	10. Заходи по охороні природи, навколишнього середовища на Закарпатті. Смарагдова мережа (The Emerald Network) – мережа природоохоронних територій європейського значення. Natura 2000 – мережа охоронних ділянок Європейського Союзу. Семінарські та практичні заняття 1. Типи ландшафтів Закарпаття у сучасний період. 2. Проявлення зміни клімату на території Закарпаття. 3. Водні ресурси Закарпаття. 4. Відновлювані джерела енергії Закарпаття, стан і перспективи їх використання. 5. Біогеографічна характеристика Карпатського басейну. 6. Рослинний та тваринний світ антропогенно змінених територій. Чужорідні та інвазійні види рослин і тварин Карпатського басейну. 7. Природоохоронні об'єкти, проблеми та перспективи охорони природи у Закарпатській області. 8. Характеристка та презентація природних цінностей свого населеного пункту. 9. Характеристка та презентація природних цінностей свого населеного пункту. 10. Екскурсійно-польова заняття (на території Берегівського горбогір'я).									
Критерії контролю та оцінювання результатів навчання	Методи навчання Пояснювально-ілюстративні методи (лекція, лекція-дискусія, презентація тощо); проблемно-пошукові методи (проблемо-вирішувальна лекція, обговорення, лекція-дискурс і т. п.), практичні (практичні, семінарські заняття, співбесіди). Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання <table><tr><th>Семестрові завдання</th><th>Кількість балів</th><th>Критерії оцінювання</th></tr><tr><td>4 практичні роботи: 1. Ландшафти Карпатського-басейну; 2. Рельєф Закарпаття; 3. Рослинний світ Закарпаття; 4. Тваринний світ Закарпаття;</td><td>40 балів</td><td>A Classroomban kiosztott gyakorlati feladatok leadása, az ott elért pontszám szerint.</td></tr><tr><td>Залік (Опис природних цінностей власного населеного пункту)</td><td>60 балів</td><td>Згідно наведеними критеріями (завантажені Classroom дисципліни).</td></tr></table>	Семестрові завдання	Кількість балів	Критерії оцінювання	4 практичні роботи: 1. Ландшафти Карпатського-басейну; 2. Рельєф Закарпаття; 3. Рослинний світ Закарпаття; 4. Тваринний світ Закарпаття;	40 балів	A Classroomban kiosztott gyakorlati feladatok leadása, az ott elért pontszám szerint.	Залік (Опис природних цінностей власного населеного пункту)	60 балів	Згідно наведеними критеріями (завантажені Classroom дисципліни).
Семестрові завдання	Кількість балів	Критерії оцінювання								
4 практичні роботи: 1. Ландшафти Карпатського-басейну; 2. Рельєф Закарпаття; 3. Рослинний світ Закарпаття; 4. Тваринний світ Закарпаття;	40 балів	A Classroomban kiosztott gyakorlati feladatok leadása, az ott elért pontszám szerint.								
Залік (Опис природних цінностей власного населеного пункту)	60 балів	Згідно наведеними критеріями (завантажені Classroom дисципліни).								

	Екскурсія на територію Берегівського-горбогір'я (факультативно).	Не обов'язковий компонент.	На денній та заочній формі навчання можна вибирати.																												
	Усім студентам, які повністю виконали навчальний план і набрали необхідну кількість балів з цієї дисципліни за кредитно-трансферною накопичувальною системою (не менше 60% від 100 балів), сумарний результат семестрового контролю записується в балах та оцінки за національною шкалою і за шкалою ЄКТС. У випадку отримання менше 60 балів – за національною шкалою («не зараховано»), за шкалою ЄКТС (FX) – студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академзаборгованості. Шкала оцінювання: національна та ECTS <table><tr><th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності Az összpontszám az összes tanulmányi teljesítmény alapján</th><th rowspan="2">Оцінка ECTS Osztályzat az ECTS szerint</th><th colspan="2">Оцінка за національною шкалою Osztályzat a nemzeti skála alapján</th></tr><tr><th>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики vizsga, évfolyammunka, gyakorlat</th><th>для заліку beszámoló</th></tr><tr><td>90-100</td><td>A</td><td>відмінно / jeles</td><td rowspan="5">зараховано megfelelt</td></tr><tr><td>82-89</td><td>B</td><td rowspan="2">добре / jó</td></tr><tr><td>75-81</td><td>C</td></tr><tr><td>64-74</td><td>D</td><td rowspan="2">задовільно / elégséges</td></tr><tr><td>60-63</td><td>E</td></tr><tr><td>35-59</td><td>FX</td><td>незадовільно з можливістю повторного складання elégtelen a pótvizsga lehetőségével</td><td>не зараховано з можливістю повторного складання nem felelt meg, a pótbeszámoló lehetőségével</td></tr><tr><td>0-34</td><td>F</td><td>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни elégtelen, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével</td><td>не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни nem felelt meg, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével</td></tr></table>			Сума балів за всі види навчальної діяльності Az összpontszám az összes tanulmányi teljesítmény alapján	Оцінка ECTS Osztályzat az ECTS szerint	Оцінка за національною шкалою Osztályzat a nemzeti skála alapján		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики vizsga, évfolyammunka, gyakorlat	для заліку beszámoló	90-100	A	відмінно / jeles	зараховано megfelelt	82-89	B	добре / jó	75-81	C	64-74	D	задовільно / elégséges	60-63	E	35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання elégtelen a pótvizsga lehetőségével	не зараховано з можливістю повторного складання nem felelt meg, a pótbeszámoló lehetőségével	0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни elégtelen, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни nem felelt meg, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével
Сума балів за всі види навчальної діяльності Az összpontszám az összes tanulmányi teljesítmény alapján	Оцінка ECTS Osztályzat az ECTS szerint	Оцінка за національною шкалою Osztályzat a nemzeti skála alapján																													
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики vizsga, évfolyammunka, gyakorlat	для заліку beszámoló																												
90-100	A	відмінно / jeles	зараховано megfelelt																												
82-89	B	добре / jó																													
75-81	C																														
64-74	D	задовільно / elégséges																													
60-63	E																														
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання elégtelen a pótvizsga lehetőségével	не зараховано з можливістю повторного складання nem felelt meg, a pótbeszámoló lehetőségével																												
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни elégtelen, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни nem felelt meg, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével																												
Інша інформація про дисципліну (технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)	Політика навчальної дисципліни - Відвідування занять є обов'язковим. - Пропущені за об'єктивних причин (наприклад хвороба, відрядження, тощо) заняття підлягають обов'язковому відпрацюванню згідно графіку консультацій викладача.																														

	• Обов'язковою є присутність студента на модульному та підсумковому контролях. • Використання мобільних пристроїв під час занять допускається лише з дозволу викладача для вирішення навчальних завдань. • При виконанні письмових робіт студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених графіку навчального курсу та графіку семестру Інституту. • Перескладання незадовільних оцінок заліку здійснюється відповідно до КОНЦЕПЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ в ЗУІ імені Ференца Ракоці II: https://kmf.uz.ua/mik/minosegiranyitasi_kezikonyv.pdf • Навчання ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених Інститутом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу. Технічне та програмне забезпечення дисципліни • Мультимедійний проектор, ноутбук. • Програмне забезпечення: Microsoft Windows 10 PRO, Office 2016, • Google Workspace for Education. • Електронне навчання у системі Google Classroom. • Настінні карти, друковані та цифрові атласи • Ресурси Google Earth
Рекомендовані джерела (основна та допоміжна література), електронні інформаційні ресурси	Рекомендовані джерела 1. Географія Карпатського басейну: природа, суспільство, економіка, етнографія. Наукове видання (колективна монографія) / Редактори: Йосип Молнар, Гейзо Папп. Терміни – Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Будапешт–Берегове, 2022. – 504 с. https://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2022/08/karpat_medence_foldrajza_e-kiadvany.pdf 2. Baranyi, B. (szerk.): Kárpátalja. A Kárpát-medence régiói 11. MTA RKK - Dialóg Campus Kiadó, Pécs – Budapest, 2009 – 541 p. 3. Kolozsvári, I., Hadnagy, I., Csoma, Z., Kohut, E.: Módszertani kézikönyv kárpátaljai környezettudományi terepgyakorlatokhoz. II. RF KMF – "RIK-U" Kft., Beregszász-Ungvár, 2020. – 144 p. 4. Чопик В., Федорчук М. Флора Українських Карпат. Тернопіль: ТзОВ «Терно-граф», 2015. – 712 с. 5. Dövényi, Z. (szerk.): A Kárpát-medence földrajza. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2012. – 1352 p. 6. Геренчук, К. (ред.). Природа Закарпатської області. Львів: Вища школа, 1981. – 156 с. Електронні інформаційні ресурси 1. Система моніторингу довкілля Закарпатської області https://ecozakarp.net.ua/

	2. Департамент екології та природних ресурсів Закарпатської ОДА https://ecozakarp.at.gov.ua/ 3. Орографічна карта України: https://geomap.land.kiev.ua/orographic.html 4. Emerald Network in Ukraine (Смарагдова мережа України): http://emerald.net.ua/ 5. Ресурси Google Earth https://earth.google.com/web/
--	--